

KÁNTOROK KÉPZÉSE, KÉPESÍTÉSE ÉS ALKALMAZÁSA AZ ERDÉLYI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLETBEN

SZABÁLYZAT

I. Bevezetés

1. A református egyházban az istentiszteleteken a gyülekezeti éneknek fontos és lényeges igei szerepe van. Az ének által kapcsolódnak be egyénileg is és közösségileg is a gyülekezeti tagok az istentisztelet menetébe. A választott nép az ószövetségben zsoltárokat énekelt a templomban és a zsinagógákban.

Az újszövetség népe számára az éneklésre vonatkozó igei felszólítás a Kol 3,16-ban található:

„Krisztus beszéde lakjék bennetek gazdagon úgy, hogy tanítsátok egymást teljes bölcsességgel, és intsetek egymást zsoltárokkal, dicséretekkel, lelki énekekkel; hálaadással énekeljetelek szívetekben Istennek.”

A tanítás és intés szolgálatát az anyaszentegyház Krisztustól kapott parancsként végzi. Az ének a maga szövegében Isten Igéjének és a bűnös ember lelki óhajának hordozója, dallamában pedig Isten dicsőségét és az emberi lélek megnyugvását, feltöltődését szolgálja. Nem kérdés tehát, hogy szükség van jól felkészült kántorokra, akik a gyülekezeti éneklést szakszerűen, a kor követelményeinek megfelelően vezetik.

Több gyülekezetben a hagyomány, máshol a kórusmozgalom által támasztott igény indokolja az egyházi kórusok létesítését és szakszerű irányítását. A kórus szolgálata is jó kapcsolópont Isten és a gyülekezet között.

II. A kántorok képzése, képesítése és alkalmazása

2. Egyházkerületi kántori oklevelet nyer az a kántorjelölt, aki az Erdélyi Református Egyházkerület Vizsgáztató Bizottsága előtt sikeres vizsgát tesz.

Egyházmegyei kántori oklevelet nyer az a kántorjelölt, aki az Egyházmegyei Vizsgáztató Bizottsága előtt sikeres vizsgát tesz. Az egyházmegyei vizsgán megszerzett kántori oklevél csak az azt kiállító egyházmegye területén érvényes.

3. Kántorképesítő vizsgára jelentkezhet az a református egyháztag, aki betöltötte a 18. életévét, rendelkezik érettségi diplomával; kántorképzésre szakosodott intézetben, vagy az egyházunk által elismert más tanintézményben, vagy magánúton felkészült a hivatalosan előírt tananyagból.

Érettségi diplomával nem rendelkező személy abban az esetben jelentkezhet kántorképesítő vizsgára, ha valamelyik egyházközség presbitériuma határozatban kimondta, hogy a vizsga sikeres letétele esetén kántorként alkalmazza. Az így megszerzett kántori oklevél csak abban az egyházközségben érvényes.

4. A kántorok képzését, továbbképzését az Igazgatótanács hatáskörébe tartozó Egyházkerületi Zenei Bizottság szervezi és végzi. A kötelező tananyagot is ez a bizottság állítja össze, és az Igazgatótanács hagyja jóvá. A kántorképző, illetve kántortovábbképző tanfolyamok időpontját, helyszínét és költségeit az Igazgatótanács Közigazgatási Ügyosztálya teszi közzé a tanfolyam megkezdése előtt két hónappal.

5. A kántorképzés legtöbb 30 fős csoportban szervezhető. A tanfolyam résztvevői a bejelentkezéskor tandíjat fizetnek, amit a küldő egyházközség részben vagy egészen átvállalhat.

Azok a kántorjelöltek, akik egyházközségi támogatással vesznek részt a tanfolyamon, kötelesek abban az egyházközségben legkevesebb 5 év kántori szolgálatot végezni. Sikertelen kántorképesítő vizsga, vagy az 5 év letelte előtt felbontott munkaviszony esetén a kedvezményezett a támogatás összegét teljesen, vagy a le nem szolgáltat idővel arányosan köteles visszatéríteni.

6. A kántorképző tanfolyamra, illetve a kántorképesítő vizsgára jelentkezők iratgyűjtőjének tartalmaznia kell:

- 1) Saját kezűleg írt kérést
- 2) Lelkipásztori ajánlólevelet
- 3) Iskolai végzettségről szóló igazolást
- 4) Szakmai alkalmasságról szóló orvosi igazolást.

7. Az Egyházkerületi Vizsgáztató Bizottságot az egyházkerületi zenei előadó javaslatára a Közigazgatási Ügyosztály előadótanácsosa nevezi ki.

8. Az egyházkerületi kántorképesítő vizsga tárgyai:

- 1) Koráljáték orgonán vagy harmóniumon – alaptantárgy, kizáró jellegű
- 2) Egyházi ének – alaptantárgy, kizáró jellegű
- 3) Szentírásismeret – alaptantárgy, kizáró jellegű

- 4) Szolfézs
- 5) Karvezetés (elmélet és gyakorlat)
- 6) Zeneelmélet
- 7) Összhangzattan (klasszikus összhangzattani ismeretek) és koráelemzés
- 8) Himnológia, egyházi ének- és zenetörténet
- 9) Orgonaismeret (a hangszer felépítése)
- 10) Hitvallási alapismeretek (Heidelbergi Káté)
- 11) Egyháztörténelem
- 12) Liturgia
- 13) Egyházi jogi alapismeretek (Kánon)
- 14) Adminisztráció

9. A kántorképesítő vizsgán elnyerhető minősítések:

JELES (9–10), JÓ (7–8,99), ELÉGSÉGES (6–6,99), ELÉGTELEN (1–5,99).

A vizsgán az alaptantárgyakból legalább „JÓ”, a többi vizsgatárgyból legalább „ELÉGSÉGES” minősítést kell elérni.

10. Sikertelen vizsga esetén javítani a nem kizáró jellegű tantárgyak legtöbb feléből lehet, a vizsgától számított 5 éven belül, legfeljebb két próbálkozással. Amennyiben a vizsgázó bármelyik kizáró jellegű tárgyból nem éri el a „JÓ” minősítést (legkevesebb 7,00 vizsgajegy), vagy a nem kizáró jellegű tárgyak felét meghaladóan (6 vizsga) nem éri el az „ELÉGSÉGES” minősítést (legkevesebb 6,00 vizsgajegy), a teljes vizsgát ismételnie kell.

11. A Kánonba foglalt 2006. évi 1. jogszabály 32. §. előírásainak értelmében ideiglenes kántori szolgálatot teljesíthet kántori oklevéllel nem rendelkező személy is. Az ilyen alkalmazott köteles, az alkalmazást követő két éven belül, legalább az egyházmegyei kántorképesítő vizsgát letenni. Ellenkező esetben az alkalmazása megszűnik.

Egyházmegyei kántori oklevéllel alkalmazott kántor két éven belül köteles letenni az egyházkerületi vizsgát. Ellenkező esetben, a továbbiakban csak ½ normás alkalmazásra jogosult. Egyházmegyei kántorképesítő vizsgát az egyházmegyei kántorvizsga szabályzat alapján lehet tenni. Az egyházmegyei vizsgáztató bizottságnak hivatalból tagja az Egyházkerületi Zenei Bizottság egyik tagja.

A zeneakadémiai vagy egyetemi végzettség birtokában orgonaművészi, zongoraművészi, egyházzenei, zenetudósi, karmesteri vagy zenetanári oklevéllel rendelkező kántornak vállalnia kell, hogy az alkalmazását követő hat hónapon belül vizsgát tesz az alaptantárgyakból, valamint azokból a vizsgatárgyakból, amelyek nem szerepelnek az egyetemi oklevelén.

12. Mind az állandó, mind az ideiglenesen alkalmazott kántorok kötelesek részt venni kántortovábbképző tanfolyamokon.

13. Az egyházkerületi, illetve egyházmegyei kántorképesítő vizsgára az anyagot az Egyházkerületi Zenei Bizottság állítja össze, majd az Igazgatótanács hagyja jóvá, és bocsátja hivatalos formában az érdeklődők rendelkezésére.

14. A kántorképesítő vizsgára a kitűzött időpont előtt legkevesebb egy hónappal kell jelentkezni. A jelentkezők vizsgadíjat fizetnek, amit a küldő egyházközség részben vagy egészen átvállalhat. Sikertelen kántorképesítő vizsga vagy az 5 év letelte előtt felbontott munkaviszony esetén a kedvezményezett a támogatás összegét teljesen, vagy a le nem szolgált idővel arányosan köteles visszatéríteni.

Jelen szabályzatot jóváhagyta az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa 2007. szeptember 27-én és azt életbe léptette 2007. október 1-jei hatállyal.

A módosításokat az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa a 2023. október 24-én megtartott ülésén fogadta el, és 2024. január 1-jei kezdő időponttal léptette életbe.

Jelen szabályzaton bármilyen módosítást csak az Igazgatótanács végezhet.

AZ EGYHÁZKERÜLETI KÁNTORKÉPESÍTŐ VIZSGA ANYAGA

1. **Koráljáték orgonán vagy harmóniumon:** a Magyar Református Korálkönyv (Budapest, 2000), vagy a Magyar Református Korálkönyv intonációkkal és az 1996-os Énekeskönyv énekverseivel (Nagyvárad, 2016) kötetekből a mellékletben felsorolt zsoltárok és dicsérek dallamát játszani és szövegét énekelni.
2. **Egyházi ének:** a Magyar Református Énekeskönyvből (Kolozsvár, 1999) a mellékletben felsorolt zsoltárok és dicsérek bármelyik versszakát leénekelni a kotta, illetve szöveg használatával.
3. **Szentírásismeret:** a mellékletben felsorolt bibliai történetek szöveg szerinti ismerete.
4. **Szolfézs:** a) Máté János: 99 gyakorlat, valamint a Magyar Református Énekeskönyv dallamai
b) Basszus kulcsban a Kórusművek kötet tenor és basszus szólamai, úgyszintén a Korál dallamainak tenor és basszus szólamai.
5. **Karvezetés: elméleti és gyakorlati vizsga** – A református kántor kézikönyve (Kolozsvár, 2002), Kórusművek kötet (kánonok, 2-3-4 szólamú művek).
6. **Zeneelmélet:** A református kántor kézikönyve (Kolozsvár, 2002) alapján.
7. **Összhangzattan és korálelemzés:** Korál részlet, valamint számozott basszus.
8. **Himnológia, egyházi ének- és zenetörténet:** Benkő András: Mondjatok dicséretet (Kolozsvár 2000) című kötet alapján.
9. **Orgonaismeret:** A református kántor kézikönyve (Kolozsvár, 2002) alapján.
10. **Hitvallási alapismeretek (Heidelbergi Káté):** a mellékletben felsorolt káté kérdések és feleletek szöveg szerinti ismerete. Heidelbergi Káté (Kolozsvár, 2004)
11. **Egyháztörténelem:** a kiadott jegyzet szerint.
12. **Liturgia:** az istentiszteletek sorrendje – A Magyar Református Egyház Istentiszteleti Rendtartása szerint.
13. **Egyházjogi alapismeretek (Kánon):** A Romániai Református Egyház Kánonja – 2006. évi 1. jogszabály 1–63. §.
14. **Adminisztráció:** Egyházi adminisztráció az Erdélyi Református Egyházkerületben című jegyzet szerint.

**AZ EGYHÁZKERÜLETI KÁNTORKÉPESÍTŐ VIZSGA
ANYAGA**

**KORÁLJÁTÉK ORGONÁN VAGY HARMÓNIUMON ÉS
EGYHÁZI ÉNEK**

Zsoltárok (90)

1; 2; 3; 5; 8; 9; 12; 14; 15; 16;
17; 18; 19; 20; 21; 22; 23; 24; 25; 28;
29; 30; 31; 32; 33; 34; 35; 38; 39; 42;
43; 44; 46; 47; 50; 51; 52; 54; 55; 57;
58; 60; 65; 66; 68; 74; 75; 77; 79; 80;
81; 84; 87; 89; 90; 91; 92; 96; 97; 100;
102; 105; 107; 110; 113; 114; 117; 119; 121; 122;
123; 125; 126; 128; 130; 132; 133; 134; 135; 136;
137; 138; 140; 141; 143; 146; 147; 148; 149; 150.

Dicséretetek (190)

151; 152b; 153; 156; 157; 159; 160; 162; 165; 168;
170; 171; 172; 173; 175; 177; 181b; 184; 185; 186;
187; 189; 190; 191; 194; 195; 197; 198; 199; 201b;
203; 210; 211b; 213; 214; 215; 216; 217; 218; 221;
222; 223; 224; 225; 226; 227; 230; 232; 235; 236;
237; 239; 246; 248; 249; 250; 251; 252; 253; 254b;
257; 262; 266; 267; 273; 276; 278; 279; 282; 283;
284; 290; 291; 296; 298; 299; 300; 302; 303; 306;
307; 309b; 310; 313; 318; 319; 320; 322; 323; 327;
330b; 331; 333; 334; 336; 337; 338; 340; 342; 346;
347; 348; 350; 353; 354; 356; 362; 363; 364; 365;
366; 367; 369; 370; 374; 380; 385; 386; 388; 389;
391b; 393; 394; 395; 397; 399; 400b; 403; 404; 407;
408; 410; 412; 413; 414; 415; 419; 420; 421; 423;
425; 428; 430; 433; 434; 436; 437; 439; 440; 441;
442; 443; 444; 445; 446; 447; 449; 450; 451; 452;
453; 454; 455; 457; 458; 460; 461; 462; 463; 465;
466; 468; 469; 470; 471; 473; 474; 475; 476; 477;
478; 479; 480; 481; 482; 483; 484; 485; 487; 488.

SZENTÍRÁSISMERET

Ószövetség

1. A teremtés története (1Móz 1,1–2,4a)
2. A bűneset és a kiűzetés (1Móz 3. rész)
3. Bábel tornya (1Móz 11,1–9)
4. Ábrahám próbatétele (1Móz 22,1–19)
5. Jákob csalása (1Móz 27. rész)
6. József Potifár házában és a börtönben (1Móz 39,1–40,23)
7. Mózes elhívása (2Móz 3,1–4,17)
8. Az aranyborjú (2Móz 32. rész)
9. Sámuel születése, elhívása (1Sám 1. és 3. rész)
10. Dávid legyőzi Góliátot (1Sám 17. rész)
11. Salamon bölcs ítélete (1Kir 3,16–28)
12. Illés a sareptai özvegynél (1Kir 17,8–24)
13. Naámán meggyógyítása (2Kir 5. rész)
14. Dániel az oroszlánok vermében (Dán 6. rész)

Újszövetség

1. Jézus születése Lk 2,1–20
2. A tizenkét éves Jézus a templomban (Lk 2,41–52)
3. Keresztelő János. Jézus megkeresztelkedése (Mt 3,1-17)
4. Jézus megkísértése (Mt 4,1–11)
5. Jézus első jele: a kánai menyegző (Jn 2,1–11)
6. A gutaütött meggyógyítása (Mk 2,1–12)
7. A bűnös asszony megkeni Jézust (Lk 7,36–50)
8. Jairus leánya és a vérfolyásos asszony (Lk 8,40–56)
9. Az ötezrek megvendégelése (Jn 6,1–15)
10. Jézus megdicsőülése (Mt 17,1–13)
11. Az irgalmas samaritánus példázata (Lk 10,25–37)
12. A tékozló fiú példázata (Lk 15,11–32)
13. A tálumok példázata (Mt 25,13–30)
14. Zákeus elhívása (Lk 19,1–10)
15. Jézus bevonul Jeruzsálembe (Lk 19,28–40)
16. Jézus imája a kereszten; a megtérő gonosztevő (Lk 23,32–43)
17. Jézus és Tamás (Jn 20,24–29)
18. Jézus megjelenése a Tibériás tengerénél; beszéde Péterrel (Jn 21,1–19)
19. A Szentlélek kitöltetése (ApCsel 2,1-13)
20. A sánta meggyógyítása (ApCsel 3,1–10)
21. Saul (Pál apostol) megtérése (ApCsel 9,1–22)

HEIDELBERGI KÁTÉ

Kérdések:

1., 2., 4., 15., 16., 17., 18., 19., 21., 23.,
26., 28., 29., 31., 32., 37., 45., 49., 52., 53.,
54., 55., 56., 58., 65., 66., 69., 77., 81., 86.,
92., 103., 110., 112., 116., 114., 117., 119., 120., 129.

EGYHÁZTÖRTÉNELEM

1. A honfoglalás és a magyarok áttérése a keresztyénségre
2. Luther Márton (Martin Luther)
3. Kálvin János (Jean Calvin)
4. Szegedi Kis István
5. Károli Gáspár
6. Bocskai István
7. Bethlen Gábor
8. Szenczi Molnár Albert
9. Apáczai Csere János
10. Misztótfalusi Kis Miklós
11. Árva Bethlen Kata
12. Bod Péter

LITURGIA

1. A vasárnap és ünnepnap délelőtti istentisztelet rendje
2. A vasárnap és ünnepnap délutáni istentisztelet
3. Hétköznapi istentisztelet
4. Gyülekezeti istentisztelet kereszteléssel
5. Gyülekezeti istentisztelet úrvacsorával
6. Gyülekezeti istentisztelet konfirmációval
7. Gyülekezeti istentisztelet házassági eskütétellel
8. Házasságkötést megáldó istentisztelet
9. Temetés
10. Templom-, gyülekezetiotthon-, orgona-, harangszentelés

EGYHÁZJOGI ALAPISMERETEK (KÁNON)

1. Az egyházközségről általában: 1–7. §.
2. Az egyháztagok egyházközségi illetősége: 8-10. §.
3. Az egyháztagok jogai és kötelességei: 9-12. §.
4. Az egyházközség tisztviselői és tisztségviselői: 13-18. §.
5. Az egyházközségi főgondnok és gondnok: 23-27. §.
6. A presbiter: 28-30. §.
7. A kántor: 31-33. §.
8. A választók névjegyzéke: 37-39. §.
9. Az egyházközségi tisztviselők, tisztségviselők és alkalmazottak választása: 38-47. §.
10. A presbitérium: 48-55. §.
11. A presbitérium feladatai: 56-59. §.
12. Az egyházközségi közgyűlés: 61-63. §.

ADMINISZTRÁCIÓ

1. A jegyzőkönyvírás, jegyzőkönyvi kivonat, jegyzőkönyvi másolat készítés
2. Az anyakönyvek és az anyakönyvezés
3. Az egyháztagok nyilvántartása
4. Az iktatókönyv és az iktatás
5. Aranykönyv, Historia Domus
6. A vagyoneleltár és iratai
7. A költségvetés és a zárszámadás
8. A pénzügyi nyilvántartás folyamata – bevételek és kiadások
9. Az alkalmazottak személyi iratgyűjtője
10. Az anyagraktárkönyv és annak vezetése

Kolozsvár, 2023. október 24.

**az Erdélyi Református Egyházkerület
Zenei Bizottsága**